

**Praktische gids
internationale kindervoering
Preventie**

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding: Centrum Internationale Kinderontvoering	4
2. Het Haags Kinderontvoeringsverdrag	5
3. Preventie van internationale kinderontvoering	10
3.1 Verschil tussen angst en reëel risico	
3.2 Hoe te handelen bij acute dreiging	
3.3 Wanneer er geen acute dreiging is	
3.3.1 Stappenplan Preventieve maatregelen internationale kinderontvoering	
3.3.2 Toelichting stappenplan Preventieve maatregelen	
3.4 Buitenland	
3.5 Als u zelf met uw kind naar het buitenland wilt verhuizen	
4. Organisaties	21
4.1 Centrum Internationale Kinderontvoering	
4.2 Centrale Autoriteit	
4.3 Nederlandse politie en Openbaar Ministerie	
4.4 Ministerie van Buitenlandse Zaken en Nederlandse ambassades en consulaten	
4.5 Bureau Jeugdzorg	
4.6 Raad voor de Kinderbescherming	
4.7 Advocaat	
4.8 Psycholoog/maatschappelijk werk	
4.9 Mediator of bemiddelaar	
5. Juridische termen toegelicht	24
6. Waar kunt u terecht?	29
7. Verder lezen	30
8. Formulieren	33

Voorwoord

Deze preventiegids geeft praktische adviezen aan mensen die te maken krijgen met een dreigende kinderneename door een ouder naar een ander land. Het initiatief om de gids uit te geven is ingegeven door het leed dat kinderen wordt aangedaan wanneer ouders - zonder zich te realiseren wat de gevolgen kunnen zijn - met de kinderen vertrekken en niet van plan zijn terug te keren.

Meestal vindt de dreiging van een kinderneename plaats tijdens of na een geschiedenis van relatieperikelen. Een verstoorde communicatie, het uitwisselen van primaire emoties, angst, verdriet zijn factoren die een verwijdering tussen ouders beïnvloeden. De tijd waarin liefde en vertrouwen de overhand hadden, is ver weg. Kinderen begrijpen daar niets van. Zij zien twee verdrietige en soms ook machteloze of agressieve ouders.

Als een relatie stuk loopt kunnen het verdriet en de teleurstelling overgaan in eenzaamheid. Die kans is groter als het gaat om iemand die ooit uit liefde is verhuisd naar het land van de partner om er een toekomst op te bouwen. De vrienden en familie van de partner die dikwijls de enige bekenden van deze ouder zijn, vallen bij een scheiding weg. Ook economische motieven spelen een rol: de verzorgende ouder is helemaal of voor het overgrote deel afhankelijk financieel afhankelijk van de verdienende (ex)partner. Dat is hét moment dat een kindervervoering op de loer ligt. De ervaring leert dat de meeste ouders die hun kinderen zonder overleg met de (ex) partner meenemen, verzorgende ouders zijn met kleine kinderen en zonder eigen bron van inkomsten. De andere ouder blijft vertwijfeld achter.

Het Haags Kinderontvoeringverdrag van 1980, heeft als doel om in deze situaties een oplossing te bieden. Het blijven communiceren met elkaar blijkt, hoe ingewikkeld het ook is, de beste remedie voor het voorkomen van een kindervervoering. Daarom pleiten wij ook in dreigende situaties voor een oplossing met behulp van een onafhankelijk bemiddelaar.

Deze preventiegids geeft tips over hoe u een internationale kindervervoering kunt voorkomen. Maar iedere situatie is verschillend. Om te weten welke oplossing het beste is kunt u een van onze medewerkers bellen via 088 800 9000. Zij luisteren naar u, analyseren met u de situatie en beantwoorden uw specifieke vragen of begeleiden u naar een professionele hulpverlener bij u in de buurt. Ook kunt u onze website raadplegen; www.kinderontvoering.org.

Ik dank Stichting Kinderpostzegels Nederland voor de financiële bijdrage die deze uitgave mogelijk heeft gemaakt.

Els Prins
Directeur Centrum Internationale Kinderontvoering

1. Inleiding: Centrum Internationale Kinderontvoering

Het Centrum Internationale Kinderontvoering (Centrum IKO) is een onafhankelijk informatie- en adviescentrum. Het is opgericht in 2006 door Stichting de Ombudsman in samenwerking met Defence for Children International Nederland, Stichting Lawine en Stichting Gestolen Kinderen. Het Centrum IKO is gespecialiseerd in internationale kinderontvoeringszaken, waarin één van de ouders de ontvoerder is.

De juristen van het Centrum IKO beantwoorden vragen op het gebied van internationale kinderontvoering en alles wat daarmee samenhangt, zoals:

- Dreigende internationale kinderontvoering en preventie
- Uitgevoerde internationale kinderontvoering
- Toestemming voor vertrek
- Internationale omgangsregeling

De juristen geven actuele informatie, advies en begeleiding aan ouders, betrokkenen en professionals die in hun werk te maken hebben met een (dreigende) internationale kinderontvoering.

De informatie die het Centrum IKO geeft, is onpartijdig. Naast het geven van informatie kan het Centrum IKO gericht doorverwijzen naar advocaten en andere professionals.

Het Centrum IKO hanteert de volgende uitgangspunten:

- Het belang van het kind staat voorop;
- Het kind heeft recht op omgang of contact met beide ouders;
- Beide ouders zijn verantwoordelijk voor het zoeken naar oplossingen over gezag en omgang die recht doen aan het kind en die leefbaar zijn voor beide ouders;
- Het kind ontvoeren naar een ander land is niet de oplossing in het conflict tussen de ouders;

Het Centrum IKO is van maandag tot en met vrijdag telefonisch bereikbaar van 9.30 uur tot 16.30 uur op telefoonnummer +31 (0)88 800 90 00.

Voor noodgevallen is het Centrum IKO ook buiten die uren bereikbaar onder hetzelfde telefoonnummer.

Het Centrum IKO ontvangt subsidie van het ministerie van Justitie.

Leeswijzer

In deze praktische gids internationale kinderontvoering kunt u lezen

- wat internationale kinderontvoering is;
- wat u kunt doen om een internationale kinderontvoering te voorkomen;
- waar u terecht kunt.

Ook treft u een toelichting op juridische termen aan, relevante literatuur en formulieren.

2. Het Haags Kinderontvoeringsverdrag

Internationale kinderontvoering is de juridische benaming voor een ingrijpende gebeurtenis die alle betrokkenen veel ellende bezorgt. Van internationale kinderontvoering is sprake als een kind (van 15 jaar of jonger) ongeoorloofd door een van zijn ouders wordt meegenomen naar een ander land of daar wordt achtergehouden. Ongeoorloofd wil zeggen zonder toestemming van de andere ouder en in strijd met het gezagsrecht.

Wie het gezag over het kind heeft, is afhankelijk van de regels van het land waar het kind woonde voor de ontvoering en zijn gewone verblijfplaats had. Ook moet rekening worden gehouden met de regels van internationaal privaatrecht van het land waar het kind woonde.

Internationale kinderontvoering komt overal ter wereld voor. Om dit probleem aan te pakken, heeft een groot aantal landen onderling afspraken gemaakt. Het resultaat van die afspraken is vastgelegd in het Haags Kinderontvoeringsverdrag van 1980. Het doel van het Verdrag is om kinderontvoering te voorkomen. Het uitgangspunt is dat het kind na de meenname zo snel mogelijk weer wordt teruggebracht naar het land van waaruit het is meegenomen.

Voor het Haags Kinderontvoeringsverdrag is het van belang wie het gezag over het kind heeft. Als ouders beiden het gezag over het kind hebben dan moeten ouders samen beslissen over de woonplaats van het kind. Het maakt niet uit of ouders getrouwd, samenwonen of gescheiden zijn.

De landen die zijn aangesloten bij het Haags Kinderontvoeringsverdrag hebben een Centrale Autoriteit ingesteld. Dit is de instantie die toeziet op de naleving van het Haags Kinderontvoeringsverdrag.

Het Haags Kinderontvoeringsverdrag treedt alleen in werking als:

- ouders samen niet tot een oplossing komen én
- de achtergebleven ouder een verzoek tot terugleiding van het kind indient bij de Centrale Autoriteit.

Voorbeeld van een internationale kinderontvoering

Henk en Anna zijn getrouwd en hebben twee kinderen. Zij wonen in Nederland. Henk werkt full-time en Anna zorgt voor de kinderen. Het huwelijk gaat niet goed en zij besluiten te scheiden. Ze hebben gezamenlijk gezag over de kinderen. Anna wil graag met de kinderen terug naar Oostenrijk, haar geboorteland. Henk wil niet dat de kinderen naar Oostenrijk gaan want dan kan hij zijn kinderen niet vaak zien. Op een dag komt Henk thuis en is Anna met de kinderen naar Oostenrijk vertrokken. Op grond van het Haags Kinderontvoeringsverdrag wordt dit aangemerkt als een internationale kinderontvoering.

Henk neemt contact op met het Centrum Internationale Kinderontvoering voor informatie en advies over zijn situatie (tel: +31 (0)88 800 9000).

Verdragslanden en Niet-verdragslanden

De meeste landen zijn aangesloten bij het Haags Kinderontvoeringsverdrag. Alle landen in Europa, de Verenigde Staten van Amerika, Canada zijn Verdragslanden.

Landen die niet zijn aangesloten zijn bijvoorbeeld China, Egypte en Marokko. Dit zijn Niet-Verdragslanden.

In Nederland wordt geen verschil gemaakt tussen ontvoeringen vanuit Verdragslanden en Niet-Verdragslanden.

Raadpleeg de website van het Centrum Internationale Kinderontvoering voor de landen die zijn aangesloten bij het Haags Kinderontvoeringsverdrag: www.kinderontvoering.org.

Ontvoering van en naar Nederland

Het Haags Kinderontvoeringsverdrag geldt voor:

- uitgaande ontvoeringen: een ontvoering naar het buitenland;
- inkomende ontvoeringen: een ontvoering naar Nederland.

In onderstaand schema is aangegeven wanneer het Haags Kinderontvoeringsverdrag wel of niet van toepassing is.

Schema: De werking van het Haags Kinderontvoeringsverdrag

Haags Kinderontvoeringsverdrag wel van toepassing	Haags Kinderontvoeringsverdrag niet van toepassing
Het kind is 15 jaar of jonger	Het kind is ouder dan 15 jaar
Er is geen toestemming van de andere ouder voor vertrek of achterhouden van het kind	Er is wel toestemming van de andere ouder voor vertrek of achterhouden van het kind
Er is geen vervangende toestemming van de rechter voor vertrek of achterhouden van het kind	Er is vervangende toestemming van de rechter voor vertrek of achterhouden van het kind
Het vertrek of achterhouden van het kind is in strijd met gezag van de andere ouder over het kind	De ouder die het kind heeft meegenomen of achtergehouden mag alleen beslissen over de (gewone) verblijfplaats van het kind

Toestemming voor vertrek of achterhouden

Onder toestemming voor vertrek of achterhouden wordt verstaan de (schriftelijke) toestemming voor permanent verblijf in een ander land. De andere ouder kan die toestemming geven, mondeling of schriftelijk. Wanneer de toestemming schriftelijk is gegeven, kan de ouder die het kind meeneemt makkelijker bewijzen dat de toestemming er is.

Ook is toestemming voor bepaalde tijd mogelijk, bijvoorbeeld een vakantie naar het buitenland. In dat geval is er geen sprake van kinderontvoering.

Als na deze periode niet wordt teruggekeerd en de ouder met kind in het vakantieland blijft, dan valt dat onder het Haags Kinderontvoeringsverdrag en is er sprake van internationale kinderontvoering.

Vervangende toestemming van de rechter

Voor vertrek naar het buitenland met een kind is de toestemming nodig van de andere ouder met gezag. Als de rechter toestemming heeft gegeven voor het vertrek van het kind dan is de toestemming van de andere ouder echter niet meer nodig. Deze is vervangen door de toestemming van de rechter.

Gezagsrecht

Onder gezagsrecht wordt volgens het Haags Kinderontvoeringsverdrag met name verstaan het recht om te beslissen over de verblijfplaats van het kind. Voor het Haags Kinderontvoeringsverdrag is het van belang of een ouder alleen mag beslissen over de woonplaats van het kind. Bepalend is het recht van het land van de gewone verblijfplaats van het kind. Dat is het land waar het kind zijn hoofdverblijf had, waar het naar school ging en vriendjes had.

Om te weten hoe het precies zit, kan het beste contact opgenomen worden met een advocaat van het land van waaruit de ouder is vertrokken.

Het Centrum IKO (tel: +31 (0)88 800 9000) heeft contactgegevens van advocaten in binnen- en buitenland die ervaring hebben met internationale kinderontvoeringszaken.

Voorbeeld

Joost en Karin zijn ongehuwd en hebben drie kinderen. Joost heeft de kinderen niet erkend en geen gezag over de kinderen aangevraagd bij de rechtbank. Karin heeft alleen het gezag. Joost en Karin wonen al tien jaar samen in Nederland, als ze besluiten in Spanje te gaan wonen. Na twee jaar loopt de relatie fout en ze gaan uit elkaar. Karin wil met de kinderen terug naar Nederland maar Joost wil in Spanje blijven. Karin heeft nu de toestemming van Joost of vervangende toestemming van de rechter nodig om met de kinderen naar Nederland te gaan. Ondanks dat Karin naar Nederlands recht alleen het gezag heeft. In Spanje waar de gewone verblijfplaats van de kinderen is, gelden andere rechtsregels.

Gezagsrecht in Nederland

Als een ouder met het kind van Nederland naar het buitenland wil gaan is het van belang wie gezag heeft volgens Nederlands recht. Bij een huwelijk hebben beide ouders gezag als het kind tijdens het huwelijk is geboren. Sinds 1994 houden beide ouders gewoonlijk ook het gezag na een echtscheiding.

Als een kind niet binnen een huwelijk is geboren dan heeft de vader alleen gezag als hij het kind heeft erkend en gezag over het kind heeft aangevraagd bij de rechtbank.

De moeder moet hiervoor toestemming geven. Ook kan aan de rechter vervangende toestemming worden gevraagd. Is er geen toestemming, dan heeft de moeder het eenhoofdige gezag en is zij de enige die mag beslissen over de woonplaats van het kind.

Vershil tussen erkenning en gezag volgens Nederlands recht

Als een ongehuwd stel een kind krijgt dan kan de vader officieel het vaderschap op zich nemen door erkenning. Door erkenning wordt de man de wettelijke vader van het kind. Erkenning alleen is echter niet voldoende om mee te mogen beslissen over de woonplaats van een kind. Alleen als een vader nadat hij het kind heeft erkend ook gezag over het kind heeft aangevraagd, mag hij naar Nederlands recht meebeslissen over de woonplaats van het kind. De moeder moet voor de erkenning en de aanvraag van het gezag toestemming verlenen aan de vader. De vader kan voor erkenning en aanvraag gezag ook vervangende toestemming vragen aan de rechter.

Een vader kan een kind **erkennen** tijdens de zwangerschap, bij de geboorteaangifte of op elk moment ná de geboorte. Daarvoor is toestemming van de moeder nodig. Beiden moeten hiervoor **persoonlijk** naar de **ambtenaar van de burgerlijke stand** van de gemeente komen.

Voor het aanvragen van (gezamenlijk) **gezag** kan de **vader bij de rechtbank** een verzoekschrift indienen. Hiervoor is bij de griffie het formulier 'Verzoek tot het gezamenlijk uitoefenen van het gezag over een minderjarige' verkrijgbaar.

Bij het verzoek moet worden meegestuurd:

- Een afschrift van de geboorteakte van het kind met daarop de aantekening van erkenning als het kind erkend is (verkrijgbaar in de geboortegemeente van het kind);
- Een kopie van een geldig legitimatiebewijs;
- Een origineel uittreksel uit de gemeentelijke basisadministratie.

3. Preventie van internationale kinderontvoering

Als u bang bent dat uw (ex)partner met uw kind naar het buitenland gaat, dan kunt u een aantal maatregelen treffen om de kans op ontvoering te verkleinen.

Als u zelf met uw kind naar een ander land wilt verhuizen, dan leest u hier hoe u kunt voorkomen dat u zich schuldig maakt aan een internationale kinderontvoering.

In dit hoofdstuk wordt eerst aandacht besteed aan het verschil tussen angst voor ontvoering en reële dreiging voor ontvoering.

3.1 Verschil tussen angst en reëel risico

Er is verschil tussen angst voor een ontvoering en reëel risico op een internationale kinderontvoering. Dit verschil is belangrijk omdat er in beide gevallen anders gehandeld moet worden. Het Centrum IKO kan samen met u uw situatie bekijken (tel: +31 (0)88 800 9000). Hieronder wordt het verschil toegelicht tussen een reëel risico op ontvoering en de angst op ontvoering.

Angst

Het hebben van angst voor een ontvoering betekent niet dat uw kind werkelijk meegenomen wordt. Het is wel mogelijk. Belangrijk is om na te gaan welke aanwijzingen u heeft.

Bij angst kunnen de volgende factoren een rol spelen:

- Relatieproblemen: ouders die relatieproblemen hebben of uit elkaar gaan, zijn vaak bang hun kind te verliezen.
- Culturele vooroordelen: culturele vooroordelen kunnen bijdragen aan het creëren van de angst dat het kind ontvoerd wordt.
- Omgeving: mensen uit de omgeving van beide ouders kunnen bijdragen aan de angst om het kind te verliezen. Ook de media kunnen bijdragen aan de beeldvorming.
- Gebrek aan juridische middelen: wanneer een kind is meegenomen naar het buitenland, heeft de achterblijvende ouder een beperkt aantal juridische middelen voorhanden.

Angst verkleinen

Om de angst te verkleinen kunt u een aantal dingen doen:

- Blijf zoveel mogelijk contact houden en vermijd ruzie, als u uit elkaar gaat. U bent beiden ouders en wilt alle twee een rol blijven spelen in het leven van uw kind.
- Laat u niet beïnvloeden door mensen met verhalen over ontvoeringen. Elke situatie is uniek.

- Maak een ouderschapsplan, waarin u afspraken vastlegt over de opvoeding van uw kind.
- Praat met een therapeut om relatieproblemen aan te pakken. Bent u heel bang voor een ontvoering? En gaat die angst niet over terwijl er geen reëel risico op ontvoering is? Praat hier dan over met een psycholoog. Een psycholoog kan u helpen om met de angst om te gaan.

Angst of reëel risico?

Martin en Heleen zijn gescheiden en hebben beiden het gezag over hun 11-jarige dochter, Patricia.

Patricia woont bij haar moeder Heleen. De omgangsregeling wordt altijd goed uitgevoerd. Heleen heeft een goede baan en een koophuis. Zij is opnieuw getrouwd en heeft twee kinderen met deze nieuwe man. Heleen heeft wel eens gezegd dat zij Tsjechië een heel mooi land vindt om op vakantie te gaan. Martin is nu erg bang dat Heleen op een dag met Patricia naar Tsjechië zal vertrekken zonder zijn toestemming. Echte aanwijzingen hiervoor heeft hij echter niet.

Martin belt naar het Centrum IKO om zijn situatie te bespreken (tel: +31 (0)88 800 9000). Gezien de leefomstandigheden van de moeder en het feit dat zij Tsjechië alleen een mooi land vindt om op vakantie te gaan, zijn hier weinig aanknopingspunten voor een ontvoering. In dit geval is er geen reëel risico op ontvoering maar sprake van angst.

3.1 Angst of reëel risico ?

Er zijn verschillende redenen voor een ontvoering. Redenen kunnen zijn: een slechte relatie, het einde van de relatie, de wens om terug te keren naar het land van herkomst, het hebben van schulden of een slechte verhouding met de schoonfamilie.

Of er sprake is van een reëel risico op ontvoering is niet altijd duidelijk. Als uw (ex)-partner meer keren bedreigd heeft uw kind mee te nemen, is dit een duidelijke aanwijzing voor een reëel risico op kinderontvoering. Ook speelt de historie van de relatie een rol. Bijvoorbeeld hoe snel zijn er kinderen gekomen of heeft de partner een onzekere verblijfsstatus in Nederland. Vaak gaat het om een combinatie van factoren.

Om uw situatie te bespreken kunt u contact met het Centrum IKO opnemen (tel: +31 (0)88 800 9000).

3.2 Hoe te handelen bij acute dreiging

Als u concrete aanwijzingen heeft dat uw kind wordt meegenomen naar het buitenland, onderneem dan onmiddellijk actie. Er zijn twee belangrijke stappen:

1. Neem contact op met de plaatselijke politie en informeer de politie over de situatie (tel: 0900 8844). Vraag of er een aantekening kan worden gemaakt in het dagrapport.
2. Neem contact op met uw advocaat of een advocaat die ervaring heeft met internationale kinderontvoeringszaken. Voor advocaten in uw regio kunt u contact opnemen met het Centrum IKO (tel: +31 (0)88 800 9000). Vraag aan de advocaat welke juridische mogelijkheden u heeft in uw situatie.

Wanneer er geen acute dreiging is, volg dan het stappenplan Preventieve maatregelen internationale kinderontvoering.

3.3 Wanneer er geen acute dreiging is

Om internationale kinderontvoering te voorkomen in gevallen waar geen acute dreiging is, kunt u verschillende stappen zetten. Denk aan het inschakelen van mediation, het verbeteren van de relatie (eventueel met behulp van een relatietherapeut), juridische stappen en de beveiliging van het kind. Ook het aanleggen van een dossier is belangrijk.

Hieronder vindt u in schema de stappen die u kunt zetten bij een dreigende internationale kinderontvoering. Onder het schema volgt een toelichting.

3.3.1 Stappenplan Preventieve maatregelen internationale kinderontvoering

Stap 1. Leg een dossier aan	Gebruik hiervoor de formulieren die zijn opgenomen achterin deze gids of kijk op de website van het Centrum IKO, www.kinderontvoering.org
Stap 2. Start bemiddeling of mediation	Schakel een familielid of professional in om tot een oplossing te komen. Blijf met elkaar in gesprek en houd contact met familie en bekenden van uw ex-partner.
Stap 3. Maak afspraken	Maak samen afspraken en leg die vast in een ouderschapsplan.
Stap 4. Onderzoek de juridische mogelijkheden	Neem contact op met een advocaat en bespreek uw juridische mogelijkheden in een gerechtelijke procedure

Stap 5. Berg het paspoort op	Als het kind een eigen identiteitsbewijs heeft, berg het op een veilige plek op.
Stap 6. Wees alert	Licht mensen uit de omgeving van het kind in over de dreiging en wees alert op signalen
Stap 7. Meld het de politie	Laat een aantekening in het dagrapport van de politie maken
Stap 8. Verzamel telefoonnummers /adressen	Verzamel alle belangrijke telefoonnummers (politie, CA, Centrum IKO , zie ook achterin deze gids) en bewaar deze op een goede plek

3.3.2 Toelichting stappenplan Preventieve maatregelen

Stap 1. Leg een dossier aan

Als u bang bent dat uw kind ontvoerd wordt, verzamel dan zoveel mogelijk informatie over uw kind, uw (ex-)partner en uzelf. U kunt van de informatie een dossier vormen. Gebruik daarvoor de formulieren die achterin deze preventiegids zijn opgenomen. U kunt ze ook verkrijgen via de website van het Centrum IKO (www.kinderontvoering.org, klik op 'Documentatie' en 'formulieren'). Het gaat om de volgende formulieren:

- Formulier met gegevens van uw kind
- Formulier met gegevens van uw (ex-)partner
- Formulier met gegevens van uzelf
- Formulier met gegevens van uw advocaat

Maak van de ingevulde formulieren drie kopieën. In geval van ontvoering kunt u één set kopieën afgeven bij de politie, één bij de Centrale Autoriteit en één bij uw advocaat. De originele formulieren houdt u zelf.

Stap 2. Start bemiddeling of mediation

Blijf met elkaar in gesprek. Als het lastig is om samen tot een oplossing te komen over bijvoorbeeld de woonplaats van het kind en de omgangsregeling, kunt u de hulp inroepen van een mediator. Hulp van een onafhankelijke derde kan uitkomst bieden bij het zoeken naar een oplossing. Dit kan iemand uit de omgeving zijn, zoals een familielid of een professional zoals een psycholoog of advocaat die tevens mediator is.

De basisvoorwaarden voor mediation zijn dat de ouders bereid zijn te praten en tot een oplossing willen komen die voor beide partijen aanvaardbaar is. Alles wat met een professionele mediator besproken wordt, is vertrouwelijk.

Als u bang bent voor ontvoering door uw (ex)partner, houd dan contact met schoonfamilie en andere bekenden van uw (ex)partner. Mocht het tot een ontvoering komen dan kunnen zij u wellicht helpen.

Stap 3. Maak afspraken

In het algemeen houden ouders in Nederland na de scheiding beiden het gezag over kinderen. Een kind heeft recht op omgang met beide ouders.

Bij een scheiding maken ouders afspraken over de verzorging en opvoeding van hun kind(eren). Voorkom dat de kinderen als inzet worden gebruikt in de scheidingsperikelen. Maak een ouderschapsplan over de opvoeding, verzorging en omgang met de kinderen na de scheiding. Dat kunt u al maken als er kinderen op komst zijn. U kunt daarvoor de hulp inroepen van een psycholoog (het Centrum IKO heeft contactgegevens van psychologen die kunnen helpen bij het maken van een ouderschapsplan).

Door een goed plan te hebben, vermindert vaak ook de angst voor kinderontvoering.

In het ouderschapsplan kunt u vastleggen wat de verblijfplaats is van het kind en hoe de omgangsregeling is. Leg ook vast of u wel of geen toestemming geeft voor een vakantie naar het buitenland en of het kind een eigen paspoort of identiteitskaart krijgt.

Voorbeeld van het maken van een ouderschapsplan

Alexander en Kim hebben een zoontje, Mees. Alexander en Kim zijn getrouwd in Nederland en hebben gezamenlijk gezag over Mees. Alexander is van oorsprong Duits en ziet voor zichzelf een toekomst in Duitsland omdat in de branche waar hij werkt weer goede banen beschikbaar zijn. Als de relatie niet meer zo goed gaat en Alexander en Kim besluiten te scheiden, stelt Alexander voor om een ouderschapsplan op papier te zetten.

Alexander en Kim leggen de volgende dingen vast in het ouderschapsplan:

- Mees blijft bij zijn moeder wonen in Nederland
- Mees krijgt een eigen paspoort
- Als Alexander in Nederland blijft wonen in de buurt van Mees dan haalt hij Mees elke woensdag uit school en brengt hem donderdag weer naar school. Een dag in het weekend verblijft Mees bij Alexander. Alex haalt Mees bij zijn moeder op. In de vakanties is Mees voor de helft bij zijn moeder en voor de helft bij zijn vader. Alexander mag Mees ook mee nemen op vakantie naar Duitsland.
- Als Alexander in Duitsland gaat wonen bezoekt hij Mees in de schoolvakanties van Mees. Hij verblijft dan bij familie van Kim. Ook gaat Mees in de zomervakantie en de kerstvakantie een paar weken mee naar Duitsland. Alexander en Mees hebben elke week in het

weekend contact via internet. Kim zal meewerken aan het tot stand brengen van deze contacten via internet. Kim zal voor elke belangrijke beslissing omtrent het leven van Mees overleggen met Alexander.

Stap 4. Onderzoek de juridische mogelijkheden

U kunt een juridische procedure starten om kinderontvoering te voorkomen. Hiervoor moet u een advocaat in de arm nemen. Neem contact op met een familierechtadvocaat die ervaring heeft met internationale kinderontvoeringszaken. Voor namen van advocaten in uw regio kunt u contact met het Centrum IKO opnemen (tel: +31 (0)88 800 9000).

U heeft de volgende mogelijkheden:

- U kunt in een procedure bij de rechter begeleide omgang aanvragen via speciale omgangs huizen of door middel van contacten in eigen kring van de familie en vrienden. Op deze manier voorkomt u dat de andere ouder alleen is met het kind en het kind zonder toestemming kan meenemen naar het buitenland;
- U kunt aan de rechter vragen om te bepalen dat het kind niet op vakantie mag of naar het buitenland meegenomen mag worden zonder uw toestemming. Als de ouder dat vervolgens wel doet dan kunt u profijt hebben van de uitspraak van de Nederlandse rechter in een procedure in het land waar het kind naartoe is gebracht.
In de EU geldt de verordening Brussel II-bis*. Deze verordening maakt het mogelijk om uitspraken van een rechter die in een EU-land zijn gedaan, ten uitvoer te leggen in een ander EU-land zonder tussenkomst van de rechter daar;
- U kunt aan de rechter vragen om te bepalen dat de andere ouder het paspoort en/of de identiteitskaart van het kind en/of van de ouder zelf inlevert bij de ouder of de advocaat gedurende de bezoeksregeling. Dit maakt een vertrek naar het buitenland niet onmogelijk, maar wel moeilijker;
- U kunt aan de rechter vragen om te bepalen dat de woonplaats van het kind niet veranderd mag worden. Door dit bij de rechter te vragen voorkomt u dat door de meenname of achterhouden van het kind de woonplaats veranderd wordt. Hierdoor is het duidelijker dat de meenname niet mag. Als uw kind vervolgens naar een ander land binnen de EU wordt meegenomen dan kunt u ook gebruik maken van de verordening Brussel II-bis. Deze verordening regelt dat uitspraken van een rechter in een EU-land, ten uitvoer kunnen worden gelegd in een ander EU-land zonder tussenkomst van de rechter aldaar.

Stap 5. Berg het paspoort op

Om naar het buitenland te reizen heeft een kind een geldig reisdocument nodig. Het paspoort en de identiteitskaart zijn geldige reisdocumenten. Een ouder kan deze (persoonlijk) aanvragen bij de gemeente waar het kind woont. Hieronder vindt u informatie over het reizen naar het buitenland van of met kinderen. Let op! Er zijn plannen om de regels te veranderen. In de toekomst zullen kinderen een eigen paspoort moeten hebben. Bijschrijving van kinderen in het paspoort van de ouders is dan niet meer mogelijk.

Kinderen

Kinderen van elke leeftijd mogen een eigen paspoort of identiteitskaart hebben. Kinderen van 14 jaar en ouder zijn in Nederland verplicht om een eigen identiteitsbewijs te hebben. Kinderen die alleen reizen (zonder ouders of toezienend voogd) moeten een eigen paspoort of identiteitskaart hebben. Voor het verkrijgen van een paspoort is tot 18 jaar toestemming van beide ouders nodig als er gezamenlijk gezag is. Per gemeente verschilt het of de toestemming schriftelijk of persoonlijk gegeven moet worden. Informeer hiervoor bij uw gemeente. Bij eenhoofdig gezag is alleen toestemming vereist van de ouder met het eenhoofdig gezag.

Voor het verkrijgen van een identiteitskaart voor kinderen jonger dan 12 jaar is toestemming van de ouders met gezag nodig. Vanaf 12 jaar kunnen kinderen zonder toestemming van de ouders een identiteitskaart aanvragen.

Tip: Als het kind een eigen reisdocument heeft, dan kan het kind naar het buitenland reizen. Als u niet wilt dat uw kind met de andere ouder reist, zorg er dan voor dat het paspoort en/of de identiteitskaart op een veilige plek wordt opgeborgen waar de andere ouder niet bij kan. Bij een veilige plek kunt u denken aan een kluis bij uw advocaat of bij een familielid of vriend(in).

Tip: Als er sprake is van een dreigende ontvoering, neem dan contact op met de afdeling burgerzaken van uw gemeente om de situatie uit te leggen. Er kan dan een notitie gemaakt worden bij de naam van uw kind waaruit blijkt dat u geen toestemming geeft voor bijschrijving in het paspoort van de andere ouder. Als een kind is bijgeschreven zonder vereiste toestemming van een ouder, dan kan de andere ouder toch met het kind reizen.

Bijschrijven kinderen

Tot de leeftijd van 16 jaar kan een kind bijgeschreven worden in een paspoort van een ouder. Bijschrijven op een identiteitskaart is niet mogelijk.

Kinderen kunnen bij beide ouders met gezag bijgeschreven, worden. Als een kind bij een ouder

staat bijgeschreven, dan kan deze ouder met het kind naar het buitenland reizen, zonder dat de andere ouder daarbij aanwezig is. Kinderen kunnen niet gelijktijdig staan bijgeschreven in het paspoort van een ouder én een eigen paspoort hebben, het is het één of het ander. Wel mag een kind bijgeschreven staan in een paspoort van een ouder en een eigen identiteitskaart hebben.

Tip: Als u niet wilt dat uw kind met de andere ouder naar het buitenland reist maar uw kind staat wel ingeschreven in het paspoort van die andere ouder dan kunt u een paspoort aanvragen voor uw kind. Hiervoor heeft u toestemming nodig van de andere ouder of vervangende toestemming van de rechter.

De bijschrijving in het paspoort van de andere ouder moet worden doorgehaald als een kind een eigen paspoort krijgt (zie hieronder bij 'wijzigingen'). U kunt als de bijschrijving moet worden verlengd uw toestemming hiervoor onthouden (officieel moeten beide ouders hiervoor toestemming geven bij gezamenlijk gezag). Bij de gemeente kunt u een notitie laten maken bij de naam van uw kind dat u geen toestemming geeft of alleen als u zelf lijfelijk aanwezig bent. Ook uw (ex)partner kan zijn of haar toestemming weigeren. Bij een wijziging in het gezag kan de bijschrijving in het paspoort ook ongedaan worden gemaakt (zie verder).

Vervangende toestemming rechter

U kunt aan de rechter vervangende toestemming vragen als uw (ex)partner geen toestemming geeft voor de bijschrijving van een kind in uw paspoort. Bij de toestemming voor de bijschrijving kan de rechter voorwaarden stellen, zoals een geldigheidsduur aan de reis of een territoriale geldigheid (er mag dan alleen in een bepaald gebied gereisd worden).

Wijzigingen

Bijschrijven/doorhalen kinderen

Alleen de gemeente kan in een paspoort wijzigingen aanbrengen, zoals het bijschrijven van kinderen of het ongedaan maken van kinderbijschrijving(en) in het paspoort. Als houders van een paspoort zelf een wijziging aanbrengen, zoals het doorstrepen van bijgeschreven kinderen, wordt het document ongeldig. Het ongeldig maken van een document is strafbaar.

Wijziging gezag

Als het gezamenlijk gezag gewijzigd wordt in eenhoofdig gezag dan komt de bijschrijving van de kinderen in het paspoort van de ouder zonder het gezag automatisch te vervallen. Deze ouder moet zijn paspoort inleveren bij de gemeente en dan wordt de bijschrijving doorgehaald.

Tip: Als de ouder zijn paspoort niet inlevert na wijziging van het gezag dan kunt u de gemeente hierop attenderen. Een gemeente kan hierna de ouder van wie het gezag is komen te vervallen, oproepen. Als de ouder zonder gezag het paspoort (met bijschrijving) niet heeft ingeleverd, kan de ouder met het kind blijven reizen.

Aanvullende eisen andere landen

Reizen van kinderen of reizen met kinderen

Sommige landen eisen dat een kind een eigen paspoort heeft of stellen aanvullende of afwijkende eisen over het bijschrijven van kinderen.

Tip: Informeer tijdig naar de regels bij de ambassade van het betreffende land of bij het reisbureau.

Dubbele nationaliteit

Per land is geregeld of dubbele nationaliteit is toegestaan en welke regels hiervoor gelden. Voor informatie hierover kunt u bij de ambassade van het betreffende land terecht. Als het kind twee paspoorten heeft, zorg er dan voor dat beide paspoorten op een veilige plek opgeborgen zijn. Meer informatie over reisdocumenten vindt u op de websites: www.paspoortinformatie.nl / www.bprbzk.nl / www.postbus51.nl

Stap 6. Wees alert

Wees alert op signalen, gewijzigde omstandigheden en voorbereidingshandelingen van uw (ex)partner. Er zijn verschillende manieren om uw kind te beveiligen. U kunt daarvoor de volgende dingen doen:

- Waarschuw leraren en ander personeel van de school of crèche, de sportvereniging, bureaus en andere mensen waar uw kind vaak is of contact mee heeft. Maak duidelijk dat uw kind niet mag worden meegegeven aan anderen dan uzelf tenzij u dit uitdrukkelijk heeft gezegd. Leg de situatie uit;
- Laat uw kind buiten spelen op een plek waar toezicht is of waar u zicht op heeft;
- Geef (als uw kind oud genoeg is) aan uw kind een mobiele telefoon en programmeer belangrijke telefoonnummers voor, zoals uw nummer, het nummer van opa of oma of een ander vertrouwd persoon of de politie (tel: 0900 8844).

Stap 7. Meld het de politie

Wanneer er sprake is van een dreigende internationale kinderontvoering, kunt u nog geen

aangifte doen bij de politie. Er is namelijk nog geen strafbaar feit gepleegd. U kunt er wel voor zorgen dat de politie een aantekening maakt in het dagrapport. Dat kan als er daadwerkelijk al iets gebeurd is, bijvoorbeeld als een ouder heeft gezegd het kind mee te willen nemen. De aantekening in het dagrapport wordt een mutatie genoemd. De politie kan dan snel en alert reageren bij een daadwerkelijke ontvoering.

Wanneer een ouder daadwerkelijk bezig is met het voorbereiden van een ontvoering, dan kan dit strafbaar zijn. Voorbereidende handelingen zijn bijvoorbeeld dat de ouder het paspoort van het kind en kleding heeft gepakt, een vliegticket op de naam van het kind heeft en het kind op een ongebruikelijk tijdstip heeft opgehaald van school. Geef voorbereidende handelingen door aan de politie.

Stap 8. Verzamel telefoonnummers/adressen

Verzamel alle telefoonnummers waar u terecht kunt voor hulp of in noodgevallen:

- Programmeer in uw mobiele telefoon de nummers van de politie (tel: 0900 8844, Centrale Autoriteit tel: +31 (0)70 37 06 252 (tijdens spreekuren), Centrum IKO +31 (0)88 800 9000 (in noodgevallen 24 uur per dag));
- Zorg dat u adressen en telefoonnummers van schoonfamilie en bekenden in Nederland en in het buitenland heeft.

3.4 Buitenland

Zorg dat u zicht heeft op de situatie waarin uw kind terecht kan komen in het andere land. Zoek informatie over het land waar uw kind terecht kan komen, bijvoorbeeld bij een ambassade. Ga onder andere na hoe reisdocumenten in dat land verkregen kunnen worden.

Hoe meer informatie u over een land heeft verzameld, hoe meer u uw weg kunt vinden in dat land, mocht dat nodig zijn.

3.5 Als u zelf met uw kind naar het buitenland wilt verhuizen

Naar Nederland of vanuit Nederland

Als uw (ex)partner gezag heeft over uw kind, dan heeft u toestemming nodig van uw (ex)partner om met uw kind naar het buitenland te verhuizen. Hoe het gezag over uw kind is geregeld, is afhankelijk van de regels van het land van waaruit u wilt vertrekken. Als u vanuit Nederland vertrekt dan gelden de Nederlandse regels omtrent gezag. Als u vanuit Italië vertrekt, dan gelden de Italiaanse regels. Als u zonder toestemming vertrekt dan is er sprake van

internationale kinderontvoering. Dan is er een kans dat de rechter uw kind terugstuurt naar het land van de gewone verblijfplaats. Om dit te voorkomen, moet u toestemming hebben van uw (ex)partner voor een verandering van de woonplaats van uw kind.

Toestemming voor vertrek

Als u naar een ander land wilt vertrekken met uw kind is, moet u toestemming hebben van de andere ouder met gezag. U kunt samen een document opstellen waaruit blijkt dat de achterblijvende ouder toestemming geeft voor vertrek en verblijf voor onbepaalde tijd in een ander land. Dit document kunt u op laten stellen bij een advocaat of notaris. Uw (ex)partner kan later weliswaar een teruggeleidingsverzoek indienen bij de Centrale Autoriteit, maar de opgestelde verklaring dient als bewijs dat uw (ex)partner toestemming heeft gegeven voor het vertrek naar het buitenland.

Voorbeeld toestemming voor vertrek

Irene en Jean zijn getrouwd en hebben drie kinderen. Zij wonen sinds één jaar in België, het geboorteland van Jean. Irene heeft heimwee en het huwelijk gaat niet goed. Zij wil weer terug naar Nederland en zij wil dat de kinderen meegaan naar Nederland. Jean is juist opgeleefd en voelt zich thuis in België. Jean en Irene oefenen samen het gezag uit over hun kinderen. Daarom heeft Irene toestemming van Jean nodig om naar Nederland te kunnen gaan. Jean geeft hier geen toestemming voor, hij wil graag dat de kinderen bij hem in België blijven wonen.

Omdat Jean geen toestemming geeft, moet Irene de hulp van een Belgische advocaat inschakelen om van de Belgische rechter toestemming te krijgen om met de kinderen naar Nederland te gaan. Als zij zonder deze toestemming gaat, maakt zij zich schuldig aan internationale kinderontvoering. Irene neemt eerst contact op met het Centrum IKO om haar situatie te bespreken.

Echtscheiding

Als u wilt scheiden van uw partner en vanuit het buitenland naar Nederland wilt verhuizen met uw kind, regel de echtscheiding dan in het land waar u woont. Het is niet eenvoudiger om uw echtscheiding in Nederland te regelen en alvast naar Nederland te komen met kind(eren) als de gewone verblijfplaats buiten Nederland is. De Nederlandse rechter kan de echtscheiding niet uitspreken totdat vaststaat of het kind terugmoet of niet, als er een procedure voor teruggeleiding van uw kind is gestart. De rechter neemt hooguit een tijdelijke beslissing en houdt de zaak aan. Het maakt hierbij niet uit of er vanuit een Verdragsland of Niet-Verdragsland naar Nederland wordt gegaan.

4. Organisaties

In Nederland zijn verschillende organisaties die steun verlenen wanneer er sprake is van een (dreigende) internationale kinderontvoering. Hieronder wordt besproken wat de kerntaken zijn van de verschillende organisaties.

4.1 Centrum Internationale Kinderontvoering

Het Centrum IKO geeft advies en begeleiding aan ouders, andere betrokkenen en professionals op het gebied van dreigende of uitgevoerde internationale kinderontvoering door één van de ouders.

Om uw situatie te bespreken kunt u op werkdagen tussen 9.30 uur en 16.30 uur contact opnemen met het Centrum IKO (tel: +31 (0)88 800 9000). In noodgevallen kunt u het Centrum IKO onder hetzelfde telefoonnummer ook buiten deze uren bellen.

4.2 Centrale Autoriteit

Om internationale kinderontvoeringen aan te pakken zijn internationaal afspraken gemaakt die zijn neergelegd in verdragen. De Centrale Autoriteit is een onderdeel van het ministerie van Justitie en is aangewezen om in Nederland die verdragen uit te voeren.

De Centrale Autoriteit in Nederland kan in samenwerking met een Centrale Autoriteit in het buitenland:

- Het kind laten opsporen;
- De belangen van de achterblijvende ouder en die van het kind behartigen;
- De terugkeer van een kind bevorderen en regelen;
- Bevorderen dat er internationale omgangsregelingen worden afgesproken en nagekomen;
- Informatie geven over de ontwikkelingen in uw zaak.

Snel handelen

De Centrale Autoriteit komt in actie als uw kind ontvoerd is, u de vereiste gegevens verstrekt en er sprake is van internationale kinderontvoering. De CA is bereikbaar op werkdagen tussen 10.00 uur en 12.00 uur en tussen 14.00 en 16.00 uur (tel: +31 (0)70 370 6252).

4.3 Nederlandse politie en Openbaar Ministerie

De politie kan bij een dreigende ontvoering een mutatie maken in het dagrapport. Aangifte doen is niet mogelijk, er is immers geen strafbaar feit gepleegd. Voorbereidende handelingen zijn in de meeste gevallen wel strafbaar en moeten snel gemeld worden bij de politie. Als ouder kan je zelf niet de marechaussee inlichten.

4.4 Ministerie van Buitenlandse Zaken, Nederlandse ambassades en consulaten

Het ministerie van Buitenlandse zaken, Nederlandse ambassades en consulaten raken betrokken bij internationale kinderontvoering, wanneer het gaat om een zaak die speelt met een Niet-Verdragsland. Op diplomatiek niveau wordt geprobeerd om het kind terug te krijgen. Het ministerie van Buitenlandse Zaken informeert de Nederlandse ambassade of consulaat in het betrokken land. Welke rol de ambassade speelt, verschilt per zaak. De ambassade is vaak afhankelijk van de plaatselijke instellingen.

4.5 Bureau Jeugdzorg

Bureau Jeugdzorg is de toegangspoort tot de gehele jeugdzorg. Ze stellen vast welke zorg nodig is en begeleiden kinderen, jongeren en ouders of verwijzen door naar andere hulpverleners.

Bij een uitgaande en inkomende internationale kinderontvoering kan Bureau Jeugdzorg een zorgmelding maken of laten doen. Bureau Jeugdzorg kan op verzoek van de Nederlandse Centrale Autoriteit een onderzoek doen naar de sociale omstandigheden van het kind in Nederland (bij een inkomende ontvoering).

Wanneer een kind onder toezicht is gesteld en er een schriftelijke aanwijzing of een machtiging tot uithuisplaatsing is afgegeven door de rechter, dan kan Bureau Jeugdzorg een verzoek tot terugleiding indienen bij de Centrale Autoriteit bij een uitgaande ontvoering.

4.6 Raad voor de Kinderbescherming

Bij een internationale kinderontvoering kan de rechter aan de Raad voor de Kinderbescherming vragen om onderzoek en advies over gezag en omgang. Onderwerp van het onderzoek betreft meestal de weigeringsgronden van het Haags Kinderontvoeringsverdrag.

Als een ouder bang is voor kinderontvoering kunnen er problemen ontstaan over de omgangs-

regeling. De rechter kan de Raad voor de Kinderbescherming dan inschakelen om onderzoek te doen. De ouder die bang is voor ontvoering kan de redenen hiervoor aan de raadsonderzoeker duidelijk maken.

4.7 Advocaat

Bij een internationale kinderontvoering is het verstandig om contact op te nemen met een advocaat. Een advocaat kan de juridische mogelijkheden in uw situatie met u bespreken, zoals procedures over de verblijfplaats van het kind of gezag en omgang in Nederland. Voor contactgegevens van advocaten in binnen- en buitenland kunt u contact opnemen met het Centrum IKO (tel: +31 (0)88 800 9000).

Als u een advocaat nodig heeft en de kosten niet (geheel) zelf kunt dragen, komt u mogelijk in aanmerking voor gesubsidieerde rechtsbijstand. Dit heet toevoeging. De overheid betaalt dan een gedeelte van uw kosten. Of u in aanmerking komt voor toevoeging hangt onder meer af van uw inkomen. Kijk voor rechtsbijstand in Nederland voor meer informatie op www.rvr.org.

4.8 Psycholoog/maatschappelijk werk

Als een ouder zeer bang is voor ontvoering en die angst gaat niet over terwijl er geen reëel risico op ontvoering is dan kan het verstandig zijn om met een psycholoog hierover te praten. Een psycholoog kan helpen om beter met de angst om te gaan.

4.9 Mediator of bemiddelaar

Een mediator is een onafhankelijke derde die kan bemiddelen in conflicten tussen personen, zoals ouders. De basisvoorwaarden voor mediation zijn dat de ouders bereid zijn te praten en tot een oplossing willen komen die voor beide partijen aanvaardbaar is. Alles wat met een professionele mediator besproken wordt, is vertrouwelijk. In een echtscheiding kan een mediator helpen om een ouderschapsplan op te stellen waarin bijvoorbeeld een goede omgangsregeling kan worden opgenomen. Als een ouder bang is dat de andere ouder een kind zal meenemen naar een ander land dan is het erg belangrijk om erover te praten samen tot een oplossing te komen. Het is ook belangrijk dat ouders bij een dreigende een dreigende ontvoering met elkaar in gesprek blijven om escalatie van de situatie te voorkomen.

5. Juridische termen toegelicht

De belangrijkste juridische termen die in deze gids voorkomen, staan hieronder in alfabetische volgorde toegelicht.

A

Achtergebleven ouder

De achtergebleven ouder is de ouder die in het land van de gewone verblijfplaats achterblijft. De achtergebleven ouder kan een verzoek tot teruggeleiding doen bij de Centrale Autoriteit.

B

Bijzonder curator

Een bijzonder curator vertegenwoordigt minderjarige kinderen in juridische procedures.

C

Centrale Autoriteit (CA)

De Centrale Autoriteit is de instantie die toeziet op de naleving van het Haags Kinderontvoeringsverdrag. Alle landen die aangesloten zijn bij het Haags Kinderontvoeringsverdrag hebben een Centrale Autoriteit. In Nederland valt de CA onder het ministerie van Justitie.

G

Gezagsrecht

Hoe het gezag over een minderjarige is geregeld is afhankelijk van het land waar het kind voor de (eventuele) ontvoering woonde en geldt als de gewone verblijfplaats van het kind.

In Nederland is het zo dat als een ouder eenhoofdig gezag heeft, hij of zij alleen mag beslissen over de woonplaats van het kind. Bij gezamenlijk gezag moeten beide ouders instemmen met permanent verblijf van ene kind in een ander land.

Guides to good practice

Bij het Haags Kinderontvoeringsverdrag zijn drie delen 'guides to good practice' geschreven door de Haagse Conferentie. Deze zogenaamde 'guides' geven aanbevelingen over hoe het Kinderontvoeringsverdrag het beste in de praktijk uitgevoerd kan worden. Het zijn geen bindende regels. De 'guides' kunnen worden gedownload vanaf de website van het Centrum IKO (www.kinderontvoering.org) en vanaf de site van de Haagse Conferentie (www.hcch.net)

H**Haagse Conferentie**

De Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht is een organisatie die zich bezig houdt met het tot stand brengen van verdragen op het gebied van internationaal privaatrecht. Tijdens zittingen worden ontwerpverdragen besproken en verdragen vastgesteld.

De Haagse Conferentie heeft ruim 60 lidstaten. In Nederland geldt onder andere het Haags Kinderontvoeringsverdrag van 1980.

Voor inkomende ontvoeringen is niet belangrijk of het land waaruit is ontvoerd een Verdragsland is of niet. Dit komt doordat Nederland op grond van de Uitvoeringswet deze ontvoeringen nagenoeg gelijk behandelt. Of ontvoerd is naar een Verdragsland of naar een Niet-Verdragsland is wel van belang, met name in hoeverre de Centrale Autoriteit iets voor u kan betekenen. Een lijst met landen die aangesloten zijn bij het Verdrag kunt u vinden op de website van het Centrum Internationale Kinderontvoering: www.kinderontvoering.org.

Haags Kinderontvoeringsverdrag

In het Haags Kinderontvoeringsverdrag staan afspraken die landen met elkaar hebben gemaakt over internationale kinderontvoering door één van de ouders. Bij het Verdrag zijn niet alle landen aangesloten. Dit heeft gevolgen voor de mogelijkheden die er zijn om een kind terug te krijgen naar het land waar het zijn gewone verblijfplaats had.

Het Verdrag is vastgesteld door de Haagse Conferentie.

I**Inkomende ontvoering**

Inkomende ontvoeringen zijn ontvoeringen waarbij een kind vanuit het buitenland naar Nederland is meegenomen of in Nederland is achtergehouden.

Internationaal privaatrecht

Internationaal privaatrecht regelt de verhoudingen tussen de samenloop van verschillende nationale rechtsstelsels bij internationale privaatrechtelijke rechtsverhoudingen.

Internationale kinderontvoering

Van een internationale kinderontvoering is sprake als een kind (jonger dan 16 jaar) door een ouder, zonder toestemming van de andere ouder met gezag of zonder toestemming van de rechter, wordt meegenomen naar een ander land of daar wordt achtergehouden.

J

Jurisprudentie

Jurisprudentie is een verzamelnaam voor uitspraken van rechters.

L

Land van de gewone verblijfplaats van het kind

Het land van de gewone verblijfplaats van het kind is het land waar het kind voor de (eventuele) ontvoering woonde. Het kind ging daar naar school en had daar vriendjes.

M

Mediator

Een mediator is een onafhankelijke derde die bemiddelt in een conflict tussen personen, zoals ouders.

N

Niet-Verdragsland

Een Verdragsland is een land dat is aangesloten bij het Haags Kinderontvoeringsverdrag. Een Niet-Verdragsland is hier niet bij aangesloten.

O

Ondertoezichtstelling

Indien bepaalde belangen van het kind in het geding zijn kan een kind onder toezicht worden gesteld van een voogd. Hierover beslist de rechter. Het gezag van een of beide ouders wordt hierbij tijdelijk ingeperkt. Een voogd heeft bij een machtiging tot uithuisplaatsing of een schriftelijke aanwijzing mede gezag over het kind en beslist daarom ook over de gewone verblijfplaats van het kind.

Ontvoerende ouder

De ontvoerende ouder is de ouder die het kind heeft meegenomen naar een ander land zonder de toestemming van de andere ouder met gezag en zonder vervangende toestemming van de rechter.

P

Piketofficier

De officier van justitie die op dat moment dienst heeft.

R**Rechtsbijstand**

Als iemand onvoldoende inkomen en/of vermogen dan is rechtsbijstand mogelijk. Dat betekent dat een deel van de kosten worden vergoed.

U**Uithuisplaatsing van een kind**

Bij een ondertoezichtstelling van een kind met een machtiging tot uithuisplaatsing van een kind is het gezag van de ouders ingeperkt en mag een voogd mede over de gewone verblijfplaats van een kind beslissen. Een voogdijinstelling kan bij een uitgaande ontvoering een terugleidingsverzoek indienen bij de Centrale Autoriteit.

Uitgaande ontvoering

Bij een uitgaande ontvoering is een kind uit Nederland meegenomen naar een ander land of wordt daar achtergehouden na een vakantie zonder toestemming van de achtergebleven ouder met gezag en zonder vervangende toestemming van de rechter.

Uitvoeringswet

Deze wet geldt in Nederland en heeft invloed op de werking van het Haags Kinderontvoeringsverdrag. Bij inkomende ontvoeringen wordt niet gekeken of het land van waaruit het kind naar Nederland is gekomen bij het Verdrag is aangesloten. Ontvoeringen worden op dezelfde manier behandeld. Als aan de voorwaarden van het Verdrag is voldaan wordt een kind ook teruggeleid naar een land dat niet is aangesloten bij het Verdrag.

V**Verdragsland**

Een Verdragsland is een land dat is aangesloten bij het Haags Kinderontvoeringsverdrag. Een Niet-Verdragsland is hier niet bij aangesloten.

Verordening Brussel II bis

De Verordening Brussel II bis is belangrijk in de Europese Unie. Volgens deze verordening gelden uitspraken gedaan door een rechter in een EU-lidstaat omtrent gezag, verblijfplaats en dergelijke van kinderen automatisch in een andere EU-lidstaat.

Vervangende toestemming van de rechter

Een ouder die een kind wil meenemen naar het buitenland, kan bij de rechter toestemming voor vertrek vragen. Als een ouder deze vervangende toestemming heeft dan is er geen sprake van internationale kinderontvoering. Als er (vervangende) toestemming is van de rechter dan is er geen toestemming meer nodig van de andere ouder met gezag over het kind.

Verzoek tot teruggeleiding

De achtergebleven ouder dient een verzoek tot teruggeleiding van het kind in bij de Centrale Autoriteit.

Vorbereidingshandelingen

Vorbereidingshandelingen zijn gedragingen die al strafbaar zijn omdat er al een begin gemaakt is met de ontvoering van een kind. Dit moet u snel melden bij de politie.

W

Weigeringsgronden

In het Haags Kinderontvoeringsverdrag wordt een aantal weigeringsgronden genoemd, zoals in artikel 12 en 13. Dit zijn redenen die een ontvoerende ouder in een procedure bij de rechter kan aanvoeren, op grond waarvan een rechter een verzoek tot teruggeleiding van een kind kan weigeren.

Weigeringsgronden zijn onder andere worteling van het kind in de nieuwe omgeving, een veranderde gezagssituatie, als een kind na terugkeer in een ondraaglijke toestand komt of als het kind verzet biedt.

6. Waar kunt u terecht?

Er zijn verschillende instanties waar u terecht kunt wanneer u te maken krijgt met een (dreigende) internationale kinderontvoering:

Centrum Internationale Kinderontvoering

Postbus 2006
1200 CA Hilversum
+31 (0)88 800 9000
info@kinderontvoering.org
www.kinderontvoering.org

Centrale Autoriteit in Nederland

Postbus 20301
2500 EH 's-Gravenhage
+31 (0)70 37 06 252 (Spreekuren van 10-12 en 14-16 uur)
www.justitie.nl/onderwerpen/jeugd/internationale_kinderontvoering/Nederlandse_Centrale_autoriteit/

Politie

0900 8844 / www.politie.nl

Bureau Jeugdzorg

www.bureaujeugdzorg.info

Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht

www.hcch.net

Ministerie van Buitenlandse Zaken

www.minbuza.nl

Raad voor de Kinderbescherming

www.kinderbescherming.nl

Raad voor Rechtsbijstand

www.rvr.org

Reisdocumenten

www.paspoortinformatie.nl

www.postbus51.nl

www.bprbzk.nl

7. Verder lezen

Wetenschappelijke literatuur Internationale kinderontvoering

Internationale kinderontvoering. Oorzaken, preventie en oplossingen.

Betty de Hart

Utrecht: Nederlands Centrum Buitenlanders (NCB)

ISBN 90 5517159 x

Internationale kinderontvoering door een van de ouders

W. van Arnhem e.d.

Deventer: Kluwer 1986

ISBN 90 268 1624 3

In het belang van het kind. Echt waar

Arthur van Traa

Groningen: SGE bv 2007

ISBN 90 811292 1 x

Gemengde relaties

Echtscheiding en het kind

Echtscheiding: kiezen voor het kind; in gesprek met kinderen over hun ervaringen na de scheiding van hun ouders

Femke van der Gun en Lavinia de Jong

Amsterdam: Uitgeverij SWP 2006

ISBN 90 6665 718 9

Kind in bemiddeling; over de transformatie van ex-partners in collega-ouders en de kindermomenten van hun ouders

Cees van Leuven en Annelies Hendriks

Amsterdam: Uitgeverij SWP 2005

ISBN 90 6665 638 7

Een ouderschapsplan maken. Praktische tips en advies voor ouders die gaan scheiden

Pieter Vermeulen

Rotterdam: Uitgeversmaatschappij Ad. Donker 2008

ISBN 978 90 6100 6275

Scheiding & Ouderschap: een nieuw evenwicht in de ouder-kindrelatie

Pieter Vermeulen

Rotterdam: Uitgeversmaatschappij Ad. Donker 2004

ISBN 90 6100 5668 x

Scheidingskinderen

Ed Spruijt

Amsterdam: Uitgeverij SWP 2007

ISBN 978 90 6665 845 5

Het verdeelde kind

Ed Spruijt, Helga Kormos e.d.

Den Haag: Raad voor de Kinderbescherming 2003

ISBN 90 39303262 2

Kinderrechten algemeen**Handboek Internationaal Jeugdrecht. Een toelichting voor rechtspraktijk en jeugdbeleid op het Verdrag inzake de Rechten van het Kind en andere internationale verdragen over de rechtspositie van minderjarigen.**

Stan Meuwese, Mirjam Blaak en Majorie Kaandorp (red.)

Nijmegen: Ars Aequi Libri 2005

ISBN 90 6916 500 7

Het belang van het kind in het Nederlandse Recht

Margritte Kalverboer & Elianne Zijlstra

Amsterdam: Uitgeverij SWP 2006

ISBN 90 6665 769 3

Rechten van het kind in (inter)nationaal perspectief

Marielle Bruning en Geeske Ruitenbergh

Amsterdam: Uitgeverij SWP 2005

ISBN 90 6665 688 3

Gemengde relaties

Nieuw Marokkaans Familierecht en Nederlands IPR

L. Jordens – Cotran

Amsterdam: SDU Uitgevers 2007

ISBN 978 90 5409 494 4

Onbezonnen vrouwen, gemengde relaties in het nationaliteitsrecht en het vreemdelingenrecht

Betty de Hart

Amsterdam: Aksant 2003

ISBN 90 52600848

Tussen rede en gevoel, een verkennend onderzoek naar de complexiteit van relaties tussen autochtone Nederlanders en Marokkanen van de tweede en tussengeneratie

Linda Emmelkamo

Amsterdam : Vrije Universiteit Amsterdam 2000

ISBN 90 68750682

Gemengde huwelijken, gemengde gevoelens; hoe Nederland omgaat met etnisch en religieus verschil

D. Hondius

Den Haag: SDU Uitgevers 2001

ISBN 90 12089751

Ik ben Christen, mijn partner is moslim. De praktijk van interreligieuze huwelijken; verhalen en vragen

G. Speelman & O.F. ter Reegen

Kampen: Kok 1995

ISBN 90 24277728

Mijn partner is moslim, over liefde, loyaliteit en culturele verschillen

J. Folbert

Kampen: Kok 2006

ISBN 90 43512648

8. Formulieren

Hieronder vindt u de formulieren waarop gegevens van uw kind, de (potentiële) ontvoerder, uzelf en uw advocaat:

- Formulier met gegevens van uw kind
- Formulier met gegevens van de (potentiële) ontvoerder
- Formulier met gegevens van uzelf
- Formulier met gegevens van uw advocaat

Deze formulieren zijn ook verkrijgbaar via de website van het Centraal Internationale Kinderontvoering: www.kinderontvoering.org.

Formulier gegevens kind

Achternaam: _____

Voornamen: _____

Geslacht: _____

Geboortedatum en -plaats: _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

Telefoonnummer: _____

Mobiel telefoonnummer: _____

Etnische afkomst: _____

Lengte: _____

Postuur: _____

Schoenmaat: _____

Kleur ogen: _____

Brildragend: _____

Haarkleur: _____

Haarlengte: _____

Accent: _____

Nationaliteit: _____

Kenmerken: _____

Bloedgroep: _____

Medicijngebruik: _____

Paspoortnummer: _____

Datum en plaats van uitgifte: _____

Burgerservicenummer: _____

Uitspraak rechtbank: _____

Naam huisarts: _____

Naam tandarts: _____

Indien uw kind ontvoerd is

Vermoedelijke verblijfplaats: _____

Vermoedelijke tijd en plaats van vertrek: _____

Het kind zal de ontvoerder waarschijnlijk helpen: _____

Toelichting Formulier***Geboortedatum en geboorteplaats***

Voeg een kopie van de geboorteakte van uw kind toe.

Etnische afkomst

U kunt hier invullen van welke afkomst uw kind is, bijvoorbeeld: blank, donker, getint, Aziatisch of een andere etnische bevolkingsgroep.

Postuur

Welke bouw heeft uw kind: dik, dun, normaal postuur.

Nationaliteit

Vermeld welke nationaliteit of nationaliteiten uw kind heeft.

Kenmerken

U kunt hier aangeven welke bijzondere kenmerken uw kind heeft, waaraan uw kind te herkennen is. Denk hierbij aan bijvoorbeeld opvallende moedervlekken, tatoeages of piercings.

Uitspraak rechtbank

Wanneer de rechtbank uitspraak heeft gedaan over bijvoorbeeld de echtscheiding, het gezag of een omgangsregeling, vermeld dit hier en voeg kopieën van de uitspraak toe. Laat eventueel een vertaling opstellen in de taal van uw (ex)partner.

Extra

- Voeg **recente foto's** van uw kind toe. Laat elk jaar een goede gezichts- en postuurfoto van uw kind maken.
- Voeg een **haarlokje** van uw kind toe in verband met beschikbaar DNA-materiaal.
- Voeg een **afdruk van het oor, vingertop en handpalm** van uw kind toe. Deze afdrukken kunnen nodig zijn om uw kind te identificeren. Bij oudere kinderen zal dit niet snel nodig zijn, maar wanneer baby's of erg jonge kinderen worden meegenomen, kan het een probleem zijn ze na enkele jaren terug te kunnen herkennen. U kunt dan met de afdrukken aantonen dat het om uw kind gaat, al zal dit niet in ieder land als bewijs gebruikt mogen worden.

Formulier gegevens (potentiële) ontvoerder

Achternaam: _____

Eventuele meisjesnaam: _____

Voornamen: _____

Geslacht: _____

Geboortedatum en geboorteplaats: _____

Laatst bekende adres: _____

Postcode en Woonplaats: _____

Telefoonnummer: _____

Mobiel telefoonnummer: _____

Relatie ten opzichte van het kind: _____

Etnische afkomst: _____

Lengte: _____

Postuur: _____

Schoenmaat: _____

Kleur ogen: _____

Bril dragend: _____

Haarkleur: _____

Haarlengte: _____

Eventuele gezichtsbehaving: _____

Accent: _____

Nationaliteit: _____

Kenmerken: _____

Paspoortnummer: _____

Datum en plaats van uitgifte: _____

Burgerservicenummer/Sofnummer: _____

Details auto: _____

Banden met personen in binnen- en buitenland**Familieleden:**

Naam: _____

Adres: _____

Telefoonnummer: _____

Naam: _____

Adres: _____

Telefoonnummer: _____

Naam: _____

Adres: _____

Telefoonnummer: _____

Vrienden:

Naam: _____

Adres: _____

Telefoonnummer: _____

Naam: _____

Adres: _____

Telefoonnummer: _____

Zakelijke contacten:

Naam: _____

Adres: _____

Telefoonnummer: _____

Naam: _____

Adres: _____

Telefoonnummer: _____

Toelichting Formulier

Achternaam en Voornamen

Vermeld de officiële namen van de ontvoerder, ook de bijnamen, de manier waarop de naam geschreven kan worden (vaak gaat het om vertalingen waardoor de naamsvoering verschillend kan zijn) en andere kenmerken.

Relatie ten opzichte van het kind

Geef aan wat voor een relatie de ontvoerder met kind heeft, bijvoorbeeld: vader, moeder, oom, tante, opa, oma.

Etnische afkomst

U kunt hier invullen van welke afkomst de ontvoerder is, bijvoorbeeld: blank, donker, getint, Aziatisch of een andere etnische bevolkingsgroep.

Postuur

Welke bouw heeft de ontvoerder: dik, dun, normaal postuur.

Kenmerken

U kunt hier aangeven welke bijzondere kenmerken de ontvoerder heeft, waaraan de ontvoerder te herkennen is. Denk hierbij aan bijvoorbeeld opvallende moedervlekken, tatoeages of piercings.

Details auto

Vul in wat voor een auto de ontvoerder heeft: het kentekennummer, het merk en de kleur.

Extra

Voeg recente foto's van de ontvoerder en eventueel familieleden of vrienden toe.

Formulier gegevens achterblijvende ouder

Achternaam: _____

Eventuele meisjesnaam: _____

Voornamen: _____

Geboortedatum en geboorteplaats: _____

Nationaliteit: _____

Adres: _____

Postcode en Woonplaats: _____

Telefoonnummer: _____

Mobiel telefoonnummer: _____

Relatie ten opzichte van het kind: _____

Indien u getrouwd bent (geweest)

Trouwdatum: _____

Toelichting Formulier

Geboortedatum en geboorteplaats

Voeg een kopie van de geboorteakte van uzelf toe.

Trouwdatum

Voeg een kopie toe van uw huwelijksakte, eventueel vertaald in de taal van uw (ex)partner.

Extra

Voeg een recente foto van uzelf toe.

Formulier gegevens advocaat

Naam advocaat: _____

Kantoor: _____

Adres kantoor: _____

Postcode en Plaats: _____

Telefoonnummer: _____

Mobiel telefoonnummer: _____

Colofon

Praktische gids internationale kinderontvoering Preventie
is een uitgave van het Centrum Internationale Kinderontvoering (Centrum IKO).

Andere delen zijn:

Praktische gids Hoe te handelen bij een internationale kinderontvoering
Praktische gids internationale kinderontvoering, uitgave voor jongeren

De praktische gids is mogelijk gemaakt met steun van Stichting Kinderpostzegels
Nederland.

Tekst:

Centrum Internationale Kinderontvoering, Marjolijn Vries

Ontwerp:

Ben Gross

Centrum Internationale Kinderontvoering

Postbus 2006

1200 CA Hilversum

Telefoon: +31 (0)88 - 800 90 00

E-mail: info@kinderontvoering.org

Website: www.kinderontvoering.org

Hilversum, januari 2009

CENTRUM INTERNATIONALE
KINDer ontvoering

